
**Zpráva o zastoupení České speleologické společnosti
na 11. mezinárodním sympoziu o pseudokrasu,
které se konalo ve dnech 12.-16.05.2010 v Saupsdorfu (Saské Švýcarsko – Německo)**

Úvodem :

V průběhu letošního jarního 20. zasedání Komise pro pseudokras ČSS (konalo se ve dnech 09.-11.04. v Havraníkách u Znojma) byla diskutována i příprava a zajištění účasti na letošním sympoziu o pseudokrasu a souběžném zasedání Komise pro pseudokras UIS. Byl to jeden z hlavních úkolů letošních aktivit na problematice pseudokrasu. Bylo nutné předejít tomu, aby na tak důležitých jednáních v této problematice nebylo přítomno zastoupení Komise pro pseudokras ČSS, jak tomu bylo při minulém 10. sympoziu o pseudokrasu, konaném v roce 2008 v italské Gorizii. Přítomnost našeho zastoupení na novém 11. sympoziu byla rovněž vyžádána samostatnou korespondencí vypravenou Komisí pro pseudokras UIS (předseda Dr. Jan Urban, Kraków) a přípravným výborem sympozia (Hartmut Simmert, Dresden) na J. Kopeckého st. jako člena Komise pro pseudokras ČSS i člena Komise pro pseudokras UIS. Korespondence žádala přítomnost zastoupení Komise pro pseudokras ČSS z důvodu, aby bylo možno již nyní alespoň základně předjednat rozsah a formy realizace samostatné sekce pro pseudokras v průběhu příštího speleologického kongresu UIS, který se má v roce 2013 konat v České republice (Brno). Proto bylo v Havraníkách dohodnuto, že Komisí pro pseudokras ČSS pověřenou osobou na sympoziu o pseudokrasu v Saupsdorfu bude J. Kopecký st., s úkolem po akci informovat o všech požadavcích jak předsedu Komise pro pseudokras ČSS J. Wagnera, tak i předsednictvo ČSS. V tomto směru byli potřební zahraniční partneři informováni.

O konání 11. sympozia o pseudokrasu v Německu (Saském Švýcarsku) bylo rozhodnuto při zasedání Komise pro pseudokras UIS již v průběhu 10. sympozia o pseudokrasu v Gorizii (Italie), kde jeho přípravou a realizací byla pověřena v pseudokrasové problematice již dlouhodobě aktivní speleologická skupina v Drážďanech (Höhlen- und Karstforschung Dresden e.V.). Vedením sympozia byl pověřen Hartmut Simmert. Propagace akce byla vedena elektronickou i normální poštou na dnes již rozsáhlý adresář řešitelů pseudokrasové problematiky formou 1. cirkuláře (obsahující základní informace a přihlášku) a později 2. cirkuláře (obsahoval pokyny k účasti, přesný program vč. sledu přednesu referátů a terénních exkurzí i zasedání Komise pro pseudokras UIS). Propagace sympozia proběhla rovněž prostřednictvím tiskového orgánu Komise pro pseudokras UIS : Nachrichtenbrief/Newsletter, č. 2008 a č. 2009. Pro ještě širší informovanost byla organizátory připravena i speciální webová stránka sympozia www.hoehlenforschung-dresden.de/symposium, která byla přihlášeným účastníkům dodána s poslední informací (Pseudokarst – Last informations). Původně předpokládané místo konání sympozia Königstein bylo v průběhu přípravy změněno na nedaleký Saupsdorf. V průběhu sympozia bylo naplánováno i zasedání Komise pro pseudokras UIS.

Průběh 11. sympozia o pseudokrasu :

Většina, především ti zahraniční účastníci, se do místa konání sympozia dostavili ve středu 12.05., kdy od 16. hodin až do pozdních hodin probíhala registrace a ubytování. Ubytovacím objektem byla prostorná Saupsdorfer Hütte, středisko horolezců z Drážďan. Na této chatě proběhlo všechno sympoziální dění, vedle ubytování i stravování, přednes přednášek i večerní společenská posezení. Při registraci byly účastníkům předány sympoziální materiály, obsahující podrobný program akce, abstrakta referátů a posterů, tištěného

exkurzního průvodce, mapu s aktuální dopravní strukturou Česko-Saského Švýcarska a řadu propagačních materiálů z oblasti NP Saské Švýcarsko. V průběhu středy dorazily i všechny české skupiny z organizací a institucí : Geologický ústav AV ČR, v.v.i. Praha, Přírodovědecká fakulta UK Praha, Správa NP České Švýcarsko a ZO ČSS 5-03 Broumov.

K zahájení sympozia došlo ve čtvrtek 13.05. po snídani v 9.00 hodin. Akce byla zahájena uvítáním organizátory sympozia ze skupiny Höhlen- und Karstforschung Dresden e.V. (Hartmut Simmert) a předsedou Komise pro pseudokras UIS (Jan Urban, Polsko) i předsedou Komise pro vulkanospeleologii (Jan Paul van der Pas, Holandsko). Přítomní byli rovněž přivítáni předsedkyní Verbandes der deutschen Höhlen- und Karstforscher (Německého svazu jeskyňářů). Hned po zahájení a organizačních pokynech následoval blok přednesu odborných referátů, který byl ukončen ve 12. hodin přestávkou na oběd. Ve 13.30 hodin se již rozjížděly jednotlivé skupiny na odpolední terénní exkurze – po všechny tři exkurzní dny bylo možno si vybrat z povrchových túr nebo z lehčích i obtížnějších jeskynních exkurzí. Všechny exkurze byly zaměřeny na geologickou, geomorfologickou a speleologickou problematiku pískovcového pseudokrasu saské části Labských pískovců a jejich absolvováním mohl být získán poměrně ucelený přehled o povrchových i podzemních formách zdejšího pískovcového pseudokrasu i pokročilého stavu řešení jeho speleologických problémů.

Čeští účastníci se dohodli pro společné absolvování tří možných terénních exkurzí a v prvním exkurzním dnu se účastnili kombinované túry na pískovcovou stolovou horu Quirl poblíž Königsteinu, při které byla navštívena řada povrchových i podzemních lokalit jak při úpatí skalních stěn po obvodu masívu, tak i na vrcholové plošině. Exkurzní průvodce obsahoval k tomuto terénu popis zajímavostí 15 lokalit včetně jeskynní i povrchové archeologie i biospeleologie (svítivé mechy, kořenové struktury ad.). Exkurzi vedl perfektní znalec místních terénů a poměrů Bernd Wutzig.

Po návratu z exkurze po 18. hodině následovala večeře a po 20. hodině pak proběhlo zasedání Komise pro pseudokras UIS, rozšířené o účast zástupců všech na sympoziu zúčastněných národních skupin (podrobně viz dále).

V pátek 14.05. po snídani v časovém rozpětí celého dopoledne proběhl přednes dalších odborných referátů. Po obědě se pak po 13. hodině opět konaly terénní exkurze. Naše česká skupina spolu s řadou dalších účastníků se za poměrně nepříznivého počasí (za častých dešťových přeháněk) vydala za poznáním pseudokrasových jevů v oblasti pískovcových masivů Affenstein a Bloßsteinu. V jejich stěnách od úpatí až k vrcholům se nachází celá řada významných pseudokrasových jeskyní, skalních převisů, skalních oken a bran i zajímavé povrchové mezo- a mikromodelace skal (i za velkého uplatnění „železiveců“). Tato exkurze byla zpestřena výstupem jednou ze zdejších zajištěných cest, poskytla nám však další bohaté poznatky o povrchových i podzemních formách zdejšího pseudokrasového terénu a místních specifik speleologie. Exkurzi opět vedl osvědčený znalec Bernd Wutzig a byla tentokrát ukončena návratem na naši základnu až před 19. hodinou.

Po večeři byla celá společnost pozvána do přednáškové místnosti na projekci snímků o bohatých a pestrých formách zalednění pseudokrasových jeskyní a pískovcových roklí na Broumovsku, které představil O. Jenka (ZO ČSS 5-03 Broumov). Dále následovalo představení nových českých publikací s problematikou pseudokrasu : J. Adamovič jako spoluautor představil knihu „Atlas pískovcových skalních měst“ a J. Kopecký 14. díl edice „Chráněná území ČR : Jeskyně“. Obě publikace svým obsahem vyvolaly značnou pozornost a také zájem o jejich získání, kterému však nebylo možno vyhovět. Ve zbytku večera pak byly svými autory okomentovány i připravené postery.

V sobotu 15.05. bylo opět celé dopoledne věnováno přednesu referátů a po obědě byl po 13. hodině odjezd na poslední terénní exkurze. Naše „česká skupina“ se opět jako celek nahlásila a odjela na exkurzi, v jejímž programu byla nejprve návštěva zajímavé umělé štoly pod masívem pískovcové strukturální plošiny Gohrisch u obce Kurort Gohrisch a následně

seznámení s řadou dalších povrchových i podzemních pseudokrasových jevů a tvarů včetně několika typů jeskyní. Zajímavou a hodně poučnou exkurzi vedl dlouholetý člen drážďanské jeskyňářské skupiny Herbert Miller, zkušený biospeleolog a také asi nejlepší znalec kořenových struktur v Německu, který tuto problematiku studoval i v českých pískovcových terénech (hlavně na Děčínsku a Broumovsku). Tato exkurze jejíž účastníci byli opět více národností byla ukončena v 18.30 hodin návratem na naši základnu.

Večeře se poněkud protáhla pozdním návratem jedné exkurzní skupiny, která realizovala náročný průstup pseudokrasového jeskynního systému Wahlrabhöhle v údolí Bielatal, kde větší počet účastníků prodloužil čas průstupu jeskyně a poté i čas návratu na základnu přes plánovaný limit.

Proto až teprve ve 21. hodin došlo k plánovanému oficiálnímu ukončení celé sympoziální akce projevy více členů Komise pro pseudokras UIS, kterými byla akce ukončena s poděkováním za bohatou účast národních skupin, přednesy velmi zajímavých příspěvků (bylo předneseno 22 referátů a okomentováno 6 posterů) z novinek v pseudokrasové problematice, za ukázněnou aktivní účast na teoretické i praktické části programu, a především poděkováním národních skupin za vzornou přípravu i perfektní organizační zvládnutí celého naplánovaného programu místními německými organizátory. Štafeta těchto nejdůležitějších setkání řešitelů pseudokrasové problematiky pak byla také oficiálně předána přítomným organizátorům příštího 12. mezinárodního sympozia o pseudokrasu ze Španělska. Velice milá a přátelská atmosféra celé akce pak byla dovršena společenským posezením trvajícím přes půlnoc.

V neděli 16.05. po snídani se účastníci sympozia již rozjížděli do svých vzdálených domovů. Organizátorům akce však práce neskončila, protože ještě zajišťovali transport některých účastníků k dálkovým spojům (autobusovým a leteckým) z Drážďan. V dopoledních hodinách již samostatně odjely i skupiny českých účastníků – naše broumovská skupina vyjízďela před 10. hodinou zhruba po příjezdové trase.

Zasedání Komise pro pseudokras UIS 2010 :

Podobně jako při předchozích sympoziích o pseudokrasu, bylo i do programu tohoto 11. sympozia o pseudokrasu zařazeno zasedání Komise pro pseudokras UIS, aby také za účasti zástupců všech zúčastněných národních skupin projednalo jak předem předloženou, tak i zcela aktuální pseudokrasovou problematiku. O průběhu tohoto zasedání bude vydán podrobný zápis, takže tato zpráva se omezí pouze na základní stručnou informaci. Předseda Komise (Jan Urban, Polsko) zasedání zahájil a místopředseda (Rudolf Pavuza, Rakousko) i sekretář komise (Ludovít Gaál, Slovensko) pak přednesli svoje zprávy za období mezi oběma posledními sympoziemi. To předchází 10. symposium pak ještě zhodnotil Maurizio Tavagnutti (Itálie). Byla rovněž podána zpráva o vydávání oběžníku Newsletter/Nachrichtenbrief v období 2008 – 2010 (J. Urban a István Esterhás, Maďarsko), o kontaktech komise s dalšími orgány UIS (J. Urban a Jan Paul van der Pas, Holandsko) a aktualizaci webových stránek Komise (J. Urban a Hartmut Simmert, Německo). Organizátoři sympozia se zavázali, že v případě dodání komplexních příspěvků (referátů) do 8/2010 bude sborník sympozia vytištěn a rozeslán do konce tohoto roku. Prodiskutovány byly i návrhy na nové významnější konference, které byly předloženy zástupci Švédska a Polska, rovněž návrh na přípravu a realizaci příštího 12. sympozia o pseudokrasu ve Španělsku (to předložil Marcos Rodriguez Vaqueiro) v provincii Galicia. Konání této akce v této zemi bylo schváleno, nedošlo však zatím ke stanovení termínu jejího konání vzhledem k potřebě a nutnosti přednostního projednání a zajištění pseudokrasových aktivit v návaznosti na nejbližší světový speleologický kongres, který se má konat v roce 2013 v České republice (v Brně). Zástupci Komise pro pseudokras ČSS (jmenovitě J. Kopecký a J. Adamovič) byli požádáni o urychlené projednání těchto úkolů na předsednictvu ČSS. V tomto směru je žádáno

stanovisko ČSS na požadovanou samostatnou sekci pro pseudokras (s přednesem referátů, komentováním posterů apod.), na samostatné terénní exkurze s pseudokrasovou tematikou a na samostatné zasedání Komise pro pseudokras UIS v průběhu speleologického kongresu v ČR.

Závěrem :

Naše účast na proběhlém 11. mezinárodním sympoziu o pseudokrasu jen potvrdila , jak důležitou pozici stále zaujímá česká speleologie v řešení problematiky pseudokrasu a za jak důležité jsou brány postoje a názory Komise pro pseudokras ČSS a spolupracujících odborníků pro další směry vývoje speleologických a karsologických aktivit na pseudokrasových problematikách. Pro již dlouhodobou systematickou činnost, organizační strukturu a aktivity v plné šíři pseudokrasové problematiky a především pro přínosné propojení a spolupráci profesionální i amatérské speleologie a řady potřebných odborných a akademických složek, tak v těchto kritériích je Komise pro pseudokras ČSS u zahraničních kolegů velmi kladně hodnocena. Také i v průběhu tohoto sympozia byla vícekrát dávána jako příklad ideálního řešení pro úspěšný chod a růst aktivit. Pro českou speleologii je to situace velmi zavazující, s potřebou tuto pozici v rámci Komise pro pseudokras UIS i celé UIS udržet.

Z výsledků proběhlého sympozia o pseudokrasu je pro Komisi pro pseudokras ČSS a přeneseně i pro celou ČSS nutné řešení následujících úkolů :

- Komise pro pseudokras ČSS předloží předsednictvu ČSS dotaz Komise pro pseudokras UIS ohledně strukturování a organizace potřebných samostatných aktivit v průběhu přípravy speleologického kongresu UIS v roce 2013 konaného v ČR – výsledná odpověď bude zaslána na elektronickou adresu předsedy této komise J. Urbana : urban@iop.krakow.pl

- Komise pro pseudokras ČSS byla požádána, aby v krátké době zaslala na elektronickou adresu J. Urbana a H. Simmerta (hartmut.simmert@t-online.de) schválení zařazení 2 dalších osob z ČR do Komise pro pseudokras UIS (konkrétně J. Wagnera a RNDr. Jiřího Adamoviče). Tato komise vyslovila zájem o svoje rozšíření o další členy z ČR a to za účelem lepšího kontaktu tohoto orgánu UIS s přípravou programu pseudokrasových aktivit v rámci speleologického kongresu v ČR 2013.

- Komise pro pseudokras ČSS dodá v anglickém textu krátký článek (max. 1 str.) o svých aktivitách na problematice pseudokrasu v období 2008 – 2010 pro otištění v Newsletter/ Nachrichtenbrief - zpráva bude rovněž zaslána na adresu J. Urbana.

Zapsal : Jiří Kopecký, Komise pro pseudokras ČSS a ZO ČSS 5-03 Broumov
Saupsdorf – Broumov, květen 2010